

SCHOOLVEILIGHEIDSPAN

2019 - 2023

SBO De Klaproos

Versie: 1.1

Status: concept

Besluitvorming:

Voorlopig vastgesteld door directie d.d.

Arnhem, januari 2022

Voor u ligt het protocol sociale veiligheid. Het dient als kader voor het veiligheidsprotocol. Iedere school is uniek, een veiligheidsprotocol kan daarom ook per school verschillen. Afspraken en regels worden vastgelegd in het protocol. Sinds 1 augustus 2015 zijn scholen wettelijk verplicht te zorgen voor een veilige schoolomgeving. Er zijn een aantal verwachtingen ten aanzien van scholen:

- Scholen voeren een actief sociaal veiligheidsbeleid uit.
- De sociale veiligheid van de leerlingen wordt gemonitord. De monitor moet een representatief en actueel beeld geven van het klasklimaat en het welbevinden van leerlingen.
- Er is een vast aanspreekpunt voor de ouders en leerlingen. Deze persoon coördineert tevens het beleid tegen pesten.

Met behulp van een veiligheidsprotocol verantwoorden wij hoe er aan een veilige schoolomgeving wordt gewerkt. Er zijn geen wettelijke vereisten aan de inhoud van een veiligheidsprotocol. Dit protocol kent de volgende opbouw:

1. Inleiding
2. Begripsomschrijving
3. Aanpak

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1.1 Belang van een protocol sociale veiligheid	3
1.2 Uitgangspunten	3
1.3 Methode(s) voor de sociaal- emotionele ontwikkeling	3
1.4 Leerlingvolgsysteem	4
1.5 Interne vertrouwenspersonen	4
Begripsomschrijvingen	5
2.1 Wat is pesten?	5
2.2 Rolverdeling bij pesten	5
2.3 Signalering	6
Aanpak	7
3.1 Preventieve aanpak	7
3.2 Curatief	10

Inleiding

1.1 Belang van een protocol sociale veiligheid

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd! Met dit protocol laten we zien hoe we daar samen met leerlingen, ouders en teamleden zorg voor dragen.

We wensen dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

1.2 Uitgangspunten

Op onze school geven we onderwijs aan kinderen die in hun basisschoolperiode een kwetsbare positie hebben. Voor veel van onze leerlingen geldt dat de carrière op de basisschool stagneerde. Wij zien het als onze opdracht hen te leren en te helpen hun mogelijkheden volledig te ontwikkelen en te benutten.

Op onze school :

- Mag iedereen zijn wie hij/zij is. Iedereen is uniek en daarom accepteren wij verschillen
- Gaan we oprecht en integer met elkaar om (ouders, leerlingen en teamleden)
- Gaan we uit van samenwerking tussen ouders, leerlingen en teamleden
- Gaan we uit van zorg voor jezelf, de anderen en je omgeving

1.3 Methode(s) voor sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal- emotionele ontwikkeling maken we gebruik van de methode *De Vreedzame School*. De Vreedzame School is een compleet programma voor de school voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen. De lessen worden steeds verdeeld over 6 lesblokken waar aandacht is voor groepsvorming, conflicthantering, communicatie, gevoelens, verantwoordelijkheid en diversiteit.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Wij maken gebruik van de SCOL: De Sociale Competentie ObservatieLijst. Dit is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. In oktober en mei van ieder schooljaar wordt er een meting ingevuld door de leerkrachten. In groep 6,7 en 8 vullen leerlingen zelf een vragenlijst in.

Aan de hand van de SCOL scores krijgen we een beeld van het welbevinden en de sociale veiligheid van leerlingen. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties op leerling-, groeps- of schoolniveau om te zorgen voor een fijnere werksfeer.

1.5 Interne vertrouwenspersonen

De school heeft twee interne vertrouwenspersonen, bij ons op school zijn dat Ellen Wieggers en Ellen Hooijer. Elk jaar stellen zij zich in alle groepen voor. Voor de leerlingen is get duidelijk bij wie ze terecht kunnen als ze zich niet veilig voelen.

Tijdens dit bezoek delen zij ook een folder uit om mee naar huis te nemen.

Leerlingen kunnen de informatie nog eens nalezen en ook ouders worden op deze manier geïnformeerd over de functie van de intern vertrouwenspersonen en de daarbij behorende procedures. De informatie is tevens opgenomen in de schoolgids.

Begripsomschrijvingen

2.1 Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaaldelijk wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een machtsverschil. De pester heeft vaak een sterkere sociale positie dan degene die gepest wordt.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

2.2 Rolverdeling bij pesten

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- Pester
- Gepeste
- Omstanders

2.3 Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind:

- *is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;*
- *vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;*
- *wil om onduidelijke redenen thuis blijven;*
- *klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;*
- *komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;*
- *raakt steeds spullen kwijt;*
- *trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;*
- *is angstig en gespannen;*
- *is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;*
- *heeft nachtmerries of huilt zichzelf in slaap;*
- *heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;*
- *is chagrijnig, snel boos of lastig;*
- *is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;*
- *weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.*

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest.

Het kind:

- *doet op een overdreven manier stoer*
- *is tegendraads en opstandig*
- *kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander*
- *roddelt of verspreidt vervelende geruchten*
- *is agressief*

Aanpak

Om zich optimaal te kunnen ontwikkelen, hebben leerlingen een veilige en positieve leeromgeving nodig met een sterk pedagogisch klimaat, waar kinderen gezien en gehoord worden, prettig met elkaar leren omgaan, elkaar helpen, en conflicten constructief leren oplossen. De school heeft de taak om daarvoor te zorgen. Daar hoort ook het voorkomen en verminderen van pesten bij. SBO De Klaproos geeft daar op de volgende manier vorm aan:

3.1 Preventieve aanpak

De Vreedzame school

Wekelijks staat er minimaal één keer een thema van De Vreedzame School op het lesrooster. De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin alle kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren wat het betekent om een 'democratisch burger' te zijn. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

De 3 pijlers op de Klaproos zijn

- Ik zorg voor mezelf
- Ik zorg voor anderen
- Ik zorg voor mijn omgeving

De Klaproos-code

Met de Klaproos-code stimuleren we gewenst gedrag, dat uitgangspunt is wanneer je als leerling, teamlid, ouder of gast bij ons op school bent. De Klaproos-code ondersteunt de lessen uit de methode van De Vreedzame school.

Iedere Klaproos-code, die voor een aantal weken centraal staat, hangt in de klas en in de gangen van de school zodat iedereen hem kan zien, lezen en uitvoeren. Voorbeelden van Klaproos-codes zijn: "Wandelen in de gang" óf "Stop, hou op met...."

Sherborne en Rots & Water

Als aanvulling op de Vreedzame School maken we ook gebruik van de methode Sherborne (gedurende het hele jaar voor kleuters en groep 3 en methode Rots en Water (10 lessen aan het begin van ieder schooljaar, vanaf groep 4)

Sherborne wil vooral het bewustzijn van de eigen bewegingsmogelijkheden, zowel binnen zichzelf (het eigen lichaam) als naar anderen toe, uitbreiden. Wie zich meer bewust is van de eigen bewegingen kan deze ook leren controleren en een evenwicht bereiken wat een begin kan zijn tot meer verkennen van de omgeving en betere communicatie. Wat op zich weer leidt tot een groter zelfvertrouwen en geloof in de eigen mogelijkheden.

Rots en Water richt zich op bewustwording van eigen kracht en mogelijkheden om met andere kinderen samen te spelen, samen te werken. Samen spelen leidt tot samen kunnen werken. Spelenderwijs ontdekt het kind de wereld en ontwikkelt het zelfbewustzijn, zelfvertrouwen en vertrouwen in de ander.

Rode draad bij R&W

- leren gronden, centreren, focussen
- de ontwikkeling van fysieke communicatievormen als basis voor de ontwikkeling van andere, meer verbale vormen van communicatie
- De harde, onwrikbare Rots-houding versus de beweeglijke, verbindende Water-houding

ontwikkeling van de driehoek, lichaamsbewustzijn- emotioneel bewustzijn - zelfbewustzijn

Toezicht op het schoolplein

Op de Klaproos is er adequaat toezicht op het schoolplein, er zijn altijd professionals aanwezig tijdens bijvoorbeeld pauzes, de inloop, het naar huis gaan en andere speelmomenten. Deze professionals ondersteunen leerlingen bij het oplossen van conflicten en handhaven de regels en afspraken. Zij zorgen voor rust, veiligheid en orde tijdens vrije momenten.

Stappenmodel Time-out

Op De Klapproos wordt het stappenmodel als time-out methode gehanteerd. Met dit model proberen wij voorspelbaar en consequent te zijn, maar ook op een milde en neutrale manier om te gaan met ongewenst gedrag en conflictsituaties op school. Daarnaast willen we met dit model uit de machtsstrijd en 'straf' blijven en juist mogelijkheden en ruimte creëren voor contactherstel waarna het lesprogramma zo snel mogelijk weer vervolgd kan worden. Het doel hierbij is om alle leerlingen, met of zonder time-out momenten, gedurende de hele schooldag binnen het onderwijs te houden.

Time-out Stappenmodel

Pedagogisch handelen leerkracht		
Step 1	Je krijgt een time-out in je eigen klas.	10 minuten
Pedagogisch handelen leerkracht		
Step 2	Je krijgt een time-out in een andere klas op school.	10 minuten
Pedagogisch handelen leerkracht		
Step 3	Je krijgt een time-out met schoolwerk in een andere klas op school.	45 minuten
Pedagogisch handelen leerkracht		
Step 4	Je krijgt een time-out met schoolwerk in een andere klas Er wordt contact opgenomen met je ouders/verzorgers Morgen weer een nieuwe kans!	de rest van de dag
Beslissing directeur/CVB		
Step 5	Je gaat voor een time-out met schoolwerk naar huis. Er wordt contact opgenomen met je ouders/verzorgers. Er wordt bepaald wanneer je weer op school terug kunt keren. Bij terugkeer weer een nieuwe kans!	Minimaal de rest van de dag

Contact met ouders

Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de ontwikkelingen binnen de klas. Door middel van de Nieuwsbrief weten ouders wat er speelt op school. We stimuleren ouders om contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school.

3.2 Curatief

Een curatieve aanpak begint bij signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand.

We zetten de Sociale Competentie ObservatieLijst (SCOL) in om het welbevinden en de sociale veiligheid van de leerlingen te monitoren. Hier kunnen op zowel leerling-, groeps- als schoolniveau interventies uit voortkomen.

Ontwikkelgroep gedrag

De ontwikkelgroep gedrag is een werkgroep die samen met de groepsleerkrachten verantwoordelijk is voor borging van de genoemde protocollen of aanpak. Jaarlijks zullen zij de aanpak evalueren met het team en eventueel bijstellen. Bij gerichte acties om een pestprobleem op te lossen wordt dan ook vaak een lid van de ontwikkelgroep gedrag ingeschakeld. Als er sprake is van een onveilige leeromgeving op groepsniveau, dan wordt altijd het CVB benaderd.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groeps sfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

Herstel aanpak

Als de interventies die zijn ingezet onvoldoende helpend zijn en het pesten niet ophoudt, schakelt de groepsleerkracht met het CVB. Met de betrokkenen rondom de leerling en eventueel externe hulp wordt een plan van herstel opgemaakt gericht op het beëindigen van het pesten en het herstellen van de veiligheid in de school of in de klas.

Inlichten ouders

Op het moment dat er sprake is lijkt van pesten worden ouders ingelicht door de groepsleerkracht. De ouders van de gepeste leerling worden actief betrokken in een herstel-aanpak.

Ouders worden ook ingelicht op het moment dat hun kind pest. Ouders worden ook meegenomen in de afspraken die gemaakt worden. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.